

meae est mors impii, dicit Dominus Deus... facite vobis cor novum et spiritum novum; et quare moriemini domus Israel? quia nolo mortem morientis » etc. Ezech. XVIII. 23. sq. « Misereris omnium, quia omnia potes, et dissimulas peccata hominum propter poenitentiam; diligis enim omnia quae sunt, et nihil odisti eorum quae fecisti... parcis autem omnibus, quoniam tua sunt Domine; qui amas animas. O quam bonus et suavis est Domine spiritus tuus in omnibus! ideoque eos qui exerrant partibus corripis, et de quibus peccant, admones et alloqueris, ut reicta malitia credant in te Domine » (haec in relatione ad exterminium impiorum Chanaeorum et Aegyptiorum) Sap. XI. 21. sq. « Si inimicos servorum tuorum et debitos morti cum tanta cruciasti attentione dans tempus et locum, per quae possent mutari a malitia » ib. XII. 10. 20. « Non tardat Dominus (secundum adventum et iudicium)... sed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, sed omnes ad poenitentiam reverti » 2. Pet. III. 9; Rom. II. 4. « Nunc ergo iudicate inter me et vineam meam; quid est, quod debui ultra facere vineae meae, et non feci ei? an quod expectavi ut facheret uvas, et fecit labruscas » Is. V. 4. « Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et noluisti » Matth. XXIII. 37. « Videns civitatem flevit super illam dicens: quia si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, quae ad pacem tibi, nunc autem sunt abscondita ab oculis tuis » Luc. XIX. 42. Cf. supra th. XLIX. n. II. At huiusmodi praecelta, promissa, comminationes et contestationes, quibus plena sunt omnia sacra documenta, si dirigerentur ad homines *antecedenter licet solum negative reprobatos*, nullum viderentur habere sensum dignum Deo bono, sapiente, infinite verace, pari aut simili ratione qua in thesi praecedenti diximus, cum attributis divinis pugnare antecedentem reprobationem positivam, quam haeretici statuunt. Praecelta enim illa, promissiones et minae admonent omnes homines, Deum ex se esse paratissimum ad perficiendam et dandam salutem sub conditione, ut ipsi fideliter cooperentur, hancque ipsam cooperationem Deum velle. At si antecedenter iam ad praevisionem omnium, quae homines

operari possunt, praecessit in Deo voluntas plurimos non comprehendendi in numero salvandorum absolute praedestinato ante omnem meritorum praevisionem; Deus, ut supra probatum est, non potest simul velle, ut hi in numerum salvandorum ingrediantur; praecipere ergo, obtestari, promissionibus et minis excitare hos miseros, ut ea agant, quibus in numerum antecedenter et immutabiliter conclusum adpotentur, non video, quomodo non repugnet. Nec ego video, nec, puto, adversarii viderent, quae fieri posset exceptio contra rationem, quam Lessius urget. « Secundum communem aestimationem hominum paria videntur, Deum velle ut per eas, et nolle te ponere in electorum suorum numero, neque gratiam congruam et perseverantiam dare; aequa enim infallibiliter ex huiusmodi decretis sequetur damnatio; et si alterum horum decretorum esset subeundum, quivis censeret sibi esse indifferens, utrum eligatur, cum utrumque ante praevisionem operum sit conceptum » Lessius de Praedest. sect. 2. n. 13; cf. Tertull. cont. Marc. I. IV. c. 29.

4º Qui attente legerit Prosperi Aquitani responsiones ad capitula Gallorum II. III. VII. XIII. (collata responsione ad obiect. XII. Vincent.) facile sentiet, saeculo V. quosdam turbatos fuisse doctrina Augustini inter cetera etiam ideo, quia eis ex illa non rite intellecta videbatur consequi, homines qui pereunt, ante omnem operum praevisionem fuisse praeteritos in praedestinatione, ex qua negatione praedestinationis ulterius concludebant consequens esse, quod illi non praedestinati necessario et ex Dei voluntate pereant. Prosper consentit plane obtrectatoribus, doctrinam illam esse absonam et ex ea id, quod inferebant, consequens fore; at inficiatur, talem antecedentem negationem praedestinationis Augustino nisi « per calumniam et prodigiosum mendacium » adscribi posse; et affirmat omnibus loquendi modis, quibus potest efficacissimis, quod quis non est praedestinatus, id totum consequens esse ad praevisum eius peccatum finale, nullo autem modo ex antecedente voluntate Dei, quam Deus ex sese concipiatur non provocatus hominum culpis finalibus.

Mirum est, quomodo Suarez (de Praed. I. V. c. 5. n. 7.)

affirmare potuerit, Prosperum non de negatione praedestinationis, sed de reprobatione positiva, h. e. de decreto damnationis ad poenam aeternam habere sermonem; cum tam obtrectatores quam ipse Prosper in succinctis illis quatuor capitulis saltem decies octies declarant, se agere de iis, « qui praedestinati non sunt, » « qui non pertinent ad praedestinationem, » « qui non sunt secreti ab aeterna perditione, » « qui nulla praedestinatione sunt discretia filii perditionis » etc., et ne semel quidem nominent vocabulo aiente reprobationem aut damnationem. Imo, ut Suarezii solutio omnino refellatur, Augustini obtrectatores et ipse s. Prosper diserte distinguunt negationem praedestinationis et reprobationem ad poenam. Illi numquam positivam reprobationem ad poenam aeternam, sed negationem praedestinationis ad vitam aeternam in Augustini doctrina antecedenti voluntati Dei adscribi putabant. Aiebant enim, ab Augustino doceri quosdam esse non praedestinatos ad vitam aeternam antecedente Dei voluntate; hinc vero ulterius consequi, quod isti homines deserantur a Deo ac peccare permittantur, sicque consequenter ad peccata ferri sententiam reprobationis ad poenam aeternam. Prosper vero negat constanter, dari vel a s. Augustino asseri tales negationem praedestinationis antecedentem; et affirmat, eodem modo, quo sequitur damnatio positiva propter praevisa peccata, sequi etiam negationem praedestinationis ex praevisione peccatorum. « Illos ruituros propria ipsorum voluntate praescivit, et ob hoc a filiis perditionis nulla praedestinatione discrevit. Nam quomodo eos haberet praordinata in Christo electio, quos discendentes a Christo habitura erat iusta damnatio? » cap. VII. Hic nemo negare potest, illis verbis: « quomodo haberet eos praordinata in Christo electio? » significari reprobationem negativam seu non electionem; porro hoc incisum est evidenter parallelum cum priori: « a filiis perditionis nulla sunt praedestinatione discreti; » ergo etiam hoc incisum significat negativam reprobationem. At hanc negationem discretionis sive electionis enuntiat Prosper esse ob praescitam ruinam; non posse autem non sequi hanc negationem electionis probat inde,

quia ad illam ruinae finalis praevisionem sequitur ipsa reprobatio positiva seu futura iusta damnatio.

Diserte ergo Prosper distinguit quidem reprobationem negativam et positivam, ut recentiores appellant, sed utriusque affirmat ad praescientiam futurorum peccatorum eandem esse relationem; sicut enim Deus propter praevisa peccata positive damnat, ita etiam non nisi consequenter ad praeviam ruinam negat praedestinationem seu negative reprobat. Neque vero semel aut bis sed, ut dixi, multoties in paucis illis capitibus Prosper declarat non solum ut suam, sed ut doctrinam Augustini, imo ut doctrinam, cui nemo Christianus contradicere possit, quod negatio praedestinationis nulla alia est nec intelligi potest nisi consequens ad praevisionem finalis peccati. « Qui alienus a gratia finit hanc vitam, quid nisi in perditionem cadit? Quod quia Dei praescientiam nec feffellit, sine dubio talem numquam elegit, numquam praedestinavit, et peritum numquam ab aeterna perditione discrevit. » « Quod in haec prolapsi mala sine correctione poenitentiac defecerunt, non ex eo necessitatem pereundi habuerunt, quia praedestinati non sunt, sed ideo praedestinati non sunt, quia tales futuri ex voluntaria praevaricatione praesciti sunt. » « Non relict sunt a Deo, ut relinquent Deum; sed reliquerunt et relict sunt, et ex bono in malum propria voluntate mutati sunt; atque ob hoc, licet fuerint renati, fuerint iustificati, ab eo tamen qui illos tales praescivit, non sunt praedestinati. » « Vires itaque obedientiae non ideo cuiquam subtraxit, quia eum non praedestinavit; sed ideo eum non praedestinavit, quia recessum ab ipsa obedientia esse praevidit. » « Voluntate exierunt, voluntate ceciderunt; et quia praesciti sunt casuri, non sunt praedestinati; essent autem praedestinati, si essent reversi et in sanctitate mensuri. » Ita s. Prosper II. cc. Conferatur cum hac Augustini et Prosperi lucidissima doctrina Goneti sententia, quam supra p. 587. citavi.

Scholion. Theologi illi quibuscum in hac thesi disputamus, ordinem reprobationis ita constituunt, ut Deus in primo signo (ut dici solet) voluerit negare praedestinationem ad gloriam angelis et hominibus, et hanc non electionem seu, ut alios di-

cere audivimus, hanc *exclusionem e numero praedestinato-rum ad gloriam* intenderit tamquam finem; vel, ut Suarez mitigat, tamquam *non electionem ad finem*; deinde in signo altero tamquam medium ad finem, seu mitius tamquam *nega-tionem mediorum efficacium ad finem* Deus voluerit negationem gratiae efficacis vel gratiae congruae, quacum praevidebit coniunctam fore, si concederetur, perseverantiam et assecutionem gloriae. Hinc omnes illi dicunt, negationem gratiae efficacis vel congruae et permissionem peccati numquam remittendi esse effectum illius antecedentis *reprobationis negativae a vita aeterna*.

1º In thesi nos unice agimus de *reprobatione negativa a gloria aeterna*, et hanc dicimus non esse ex voluntate Dei antecedente praevisionem finalis peccati; minime vero agimus de *reprobatione a gratia efficaci vel congrua*, ut theologi illi loquuntur, nisi quatenus eo ipso, quod negamus illum ordinem ab ipsis assertum antecedentis *reprobationis a gloria*, etiam excludimus eorum doctrinam, qua contendunt *reprobationem a gratia esse effectum antecedentis reprobationis a gloria*.

Argumenta specialia adversariorum, quibus probant nullam in hominibus esse causam *reprobationis negativae*, revocantur (penes Suarez et Gonet) ad textum Rom. IX. 12. 13. (de quo alibi dicemus), et ad saepe repetitam sententiam Augustini, se ignorare, cur Deus hunc trahat et alium non trahat. At haec et his similia possent forte probare, non esse in homine causam *reprobationis*, ut ipsi appellant, *a gratia efficaci vel congrua*, de qua longe diversa est consideratio; sed certe nullo modo suadent antecedentem *reprobationem negativam a gloria*, quae sit sine causa ex parte hominum; neque suadent hanc *reprobationem a gloria* esse causam *reprobationis a gratia efficaci*. Imo illa Augustini saepe repetita sententia suppeditat unum ex argumentis, quibus demonstrari potest, negationem *praedestina-tionis ad gloriam* ex voluntate Dei antecedente et sine causa ex parte hominum s. doctori numquam in mentem venisse. Qui enim cum istis theologis putat, negationem gratiae efficacis seu congruae esse effectum antecedentis *re-*

probationis negativae seu non electionis ad gloriam; is profecto dicere non potest, se ignorare, cur Deus hunc trahat et illum non trahat ita, ut etiam eo perveniat, quo trahitur; in ipsa quippe antecedente *non electione ad vitam causa* est evidens, cur Deus non det, imo quin se ipsum neget, dare non possit gratiam, quacum praevidebit coniunctam fore consecutionem salutis. Mysterium inscrutabile ipsi non in distributione diversa gratiarum reperire possunt, sed unice in absoluta negatione antecedente electionis ad vitam aeternam, ubi nos ostendimus esse contradictionem manifestam cum voluntate antecedente salutis omnium hominum. Augustinus contra ordine inverso procedit in omnibus locis, quibus miratur altitudinem inscrutabilium iudiciorum Dei. Sic e. g. De corrept. et grat. n. 16. 17. ad quaestionem, cur multi ex illis, qui credunt et baptizantur et secundum Deum vivunt, non tamen sint in numero finaliter electorum, respondet non iam ut adversarii nostri, nullam esse causam huius non electionis praeter liberam Dei voluntatem; sed causam ait esse, quia Deus « eos novit non habere perseverantiam quae ad vitam perducit electos, scitque illos ita stare, ut praescierit esse casuros. » Iuxta Augustinum etiam s. Prosper respondet ad XII. cap. Gallorum: « vires obedientiae non ideo cuiquam subtraxit, quia eum non praedestinavit; sed ideo eum non praedestinavit, quia recessurum ab ipsa obedientia esse praevidit. » Quando vero ulterius urgetur, cur Deus non det illis gratiam, quacum praevidebit coniunctam fore perseverantiam et cur eos cadere permittat, Augustinus non assignat cum adversariis nostris antecedentem *non electionem vel exclusionem a praedestinatione* tamquam causam huius negationis gratiae efficacis et permissionis peccati; sed respondet, hoc se ignorare, quoniam pertinet ad inscrutabilia iudicia Dei. « Hic si a me quaeratur, cur eis perseverantiam non dederit, quibus eam qua christiane (aliquamdiu) viverent, dilectionem dedit, me ignorare respondeo. Non enim arroganter sed agnoscens modulum meum audio dicentem Apostolum: o homo tu quis es, qui respondeas Deo; et: o altitudo dicitiarum sapientiae et scientiae Dei.... Cur hoc do-

num ille accipiat, ille non accipiat, puto quod mecum pariter nescis, et ambo hic inscrutabilia iudicia Dei penetrare non possumus. »

2º Illa negatio gratiae efficacis aut *reprobatio*, quam dicunt, *a gratia efficaci seu congrua simul cum praeparatione gratiae sufficientis quid tandem est?* Nihil aliud quam voluntas conferendi gratiam necessariam et saepe etiam abundantem, quae tamen effectu voluntate Dei antecedente intento per hominis culpm caritura praevideatur, una cum nolitione conferendi gratiam aliam, quae praevideatur efficax futura. Sicut gratia non meritis humanis redditur sed gratis datur, alioquin gratia iam non est gratia; ita etiam a fortiori nullum potest esse in homine meritum, quo ei praesertim prima gratia concedatur ea, quacum praevideatur coniungendus consensus, et non alia quae praevideatur ex culpa hominis effectu caritura. Hoc igitur sensu non requiritur ex parte hominis causa aliqua praecedens, cur ei nominatim prima gratia praevisa efficax non detur. At vero probe advertendum, gratiam sufficientem omnibus praepratam vitio hominis et contra Dei beneplacitum manere inefficacem et sine effectu, ad quem a Deo antecedente voluntate ordinatur.

Pariter si fiat comparatio inter hominem cui donatur gratia praevisa efficax, cum posset ei concedi alia quae praevideatur eius vitio futura inefficax, et inter alium cui conceditur gratia sufficiens quidem, sed quae hominis culpa praevideatur caritura effectu, cum ex thesauris divinae omnipotentiae posset ei concedi alia, quae praevideatur futura efficax; huius rei ratio referenda est utique ad gratuitam, sapientem, misericordem et iustum oeconomiam, qua Deus utitur in distributione donorum suorum. Quando ergo queritur, cur Deus qui vult omnes homines salvos fieri, has potius gratias conferat, licet eas prevideat hominis vitio fore inefficaces, et non conferat alias, quas praevisas efficaces futuras secundum amplitudinem suaem omnipotentiae posset conferre; respondebimus cum Augustino, id nos ignorare, et sufficiet nobis scivisse, quoniam non est iniquitas apud Deum.

At quando assertores antecedentis reprobationis a gloria argumentum ineluctabile, quod dicitur contra ipsos ex antecedente voluntate salvifica universali, volunt declinare cum Goneto (disp. 5. n. 58) hac retorsione, quasi eadem maneret difficultas conciliandi negationem gratiae congruae cum universalis voluntate salvifica, profecto vana quaerunt diverticula; disparitas enim est evidens. Ex antecedente voluntate salutis Deus omnibus destinat gratias necessarias diversis tamen modis et gradibus pro consilio sapientiae suae, volens ut omnes gratiis concessis utantur, et per eas salvi fiant; non tamen ita, ut velut se obligaverit ad obsequendum hominum pravitati, et quoties unam gratiam ab iis respuendam esse videt, aliam seligat cui sint consensi. « Hoc utique agit (Deus), ut sanet omnia; sed agit iudicio suo, nec ordinem sanandi accipit ab aegroto » s. August. De natura et grat. c. 27. n. 31. Neque enim voluntas salvifica antecedens est absoluta. Quare autem absoluta non sit, cum posset esse, hoc (ut dixi) ad Dei pertinet iudicium, qui maluit de malis bene facere, quam omnino mala esse non sinere. O homo tu quis es, ut respondeas Deo! Noli quaerere, quare Deus infinite sapiens, bonus et iustus dominus donorum suorum non eam elegerit oeconomiam, quam homines sibi fingunt; sed quaere, cur homines quos Deus vult salvari et beatos esse in aeternum beatitate divina, ipsi tamen nolint, et coelo terram, gaudiis aeternis quae superant omnem sensum, voluptates brevissimas et miserimas, gloriae coelesti honores ridendos sive potius plangendos anteponant!